

เปรียบเทียบการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ฉบับปรับปรุง) กับหลักสูตรปัจจุบัน

ประเด็นการปรับปรุง	ข้อดี / ข้อจำกัด
<p>1. มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด</p> <p><u>ปัจจุบัน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดตัวชี้วัด (เรียกมาตรฐานช่วงชั้น) <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดไว้กว้างๆ เป็นช่วงๆ ทุก 3 ปีในระดับชั้นสำคัญ (key stage) ป.3, ป.6, ม.3, ม.6 - โรงเรียนแต่ละแห่งต้องนำมาตรฐานช่วงชั้นซึ่งกำหนดไว้กว้าง ในแต่ละช่วงไปจัดทำเป็นผลการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละระดับชั้นเอง • ลักษณะมาตรฐานช่วงชั้น <ul style="list-style-type: none"> - แตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละกลุ่มสาระ - ขาดความชัดเจน ช้ำซ้อน ความยากง่ายไม่เหมาะสมกับระดับชั้น - ไม่นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> • โรงเรียนนำมาตรฐานไปแตกเป็นผลการเรียนรู้แต่ละปี ซึ่งข้อดีคือทำให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีความยืดหยุ่นหลากหลาย อย่างไรก็ตามสำหรับโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ยังขาดความพร้อม การกำหนดมาตรฐานช่วงชั้นกว้างๆ ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรค คือ <ul style="list-style-type: none"> - ผลการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดทำมีลักษณะเป็น จุดประสงค์ย่อย บางครั้งไม่สะท้อนตามมาตรฐานเดิม - เกิดผลการเรียนรู้อยู่เป็นจำนวนมาก เป็นภาระมากต่อการวัดประเมินผล และทำเอกสารรายงานผล - มีความซ้ำซ้อน ขาดความเหมาะสมในการจัดลำดับผลการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น ไม่เป็นไปตามพัฒนาการ - ผลการเรียนรู้ที่แต่ละโรงเรียนกำหนดมีความแตกต่างกันมาก นำไปสู่ความลักลั่นด้านคุณภาพ ขาดเอกภาพ และเป็นปัญหา ด้านการเทียบโอน
<p><u>ปรับปรุง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดตัวชี้วัด <ul style="list-style-type: none"> - ตัวชี้วัดชั้นปี ในการศึกษาภาคบังคับ (ป. 1- ม. 3) - ตัวชี้วัดช่วงชั้น ในระดับ ม. ปลาย • ลักษณะตัวชี้วัด <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบและลักษณะการเขียนตัวชี้วัด แต่ละกลุ่มสาระ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน - ใช้ภาษาต่างๆ ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ ไม่ซ้ำซ้อนเหมาะสมกับระดับชั้น - ทำท่าย นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพ การคิดวิเคราะห์ 	<ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีในการศึกษาภาคบังคับ <ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้มีเป้าหมายที่การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลในแต่ละระดับชั้นมีความชัดเจนขึ้น ครูผู้สอนมีความสะดวกในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนมากขึ้น - ไม่เกิดความแตกต่างด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนระหว่างสถานศึกษามากนัก และส่วนกลางสามารถดูแลควบคุมด้านคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษาได้ดีขึ้น - การศึกษาภาคบังคับมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น - สิ่งที่กำหนดในตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเพียง minimum Requirement ของคุณภาพผู้เรียนแต่ละระดับสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ความพร้อมหรือจุดเน้นที่แตกต่างกันไป รวมทั้งการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ระดับคุณภาพนั้น สามารถจัดทำได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม

ประเด็นการปรับปรุง	ข้อดี / ข้อจำกัด
<p>• หลักสูตรแกนกลาง</p> <p><u>ปัจจุบัน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • กำหนดกรอบหลักสูตรกว้างๆ ขาดหลักสูตรแกนกลางที่แท้จริง • จัดทำตัวอย่างสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม <ul style="list-style-type: none"> - สาระการเรียนรู้ที่ระบุไว้ เป็นเพียงตัวอย่าง แนวทางสำหรับโรงเรียน ไม่ใช่ minimum requirement ที่ชัดเจน - สาระการเรียนรู้ที่ให้ไว้แน่น และมีความซ้ำซ้อนกันมากในแต่ละช่วงชั้น • โครงสร้างหลักสูตร/ เวลาเรียน <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเวลาเรียนรวมของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้เป็นช่วงกว้างๆ ในแต่ละช่วงชั้น ให้สถานจัดแบ่งเองตามความเหมาะสม • การวัดประเมินผล และจบหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - วัดประเมินผล และรายงานผลการเรียนตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ย่อย - ตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี ในระดับชั้น ป.1 – ม. 3 และเป็นรายภาค ในระดับชั้น ม. 4 – ม. 6 - เกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และจบหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด - ให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน และประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำผลมาพิจารณาการผ่านช่วงชั้น - เอกสารรายงานผลการเรียน (ป.พ.) รายงานตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ไม่รายงานตามมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> • กรอบหลักสูตรที่กำหนดในระดับชาติมีลักษณะกว้างมาก ทำให้เกิดปัญหาในการนำสู่การปฏิบัติในบริบทการศึกษาไทย ที่ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ทำให้เกิดความสับสน ขาดความเชื่อมั่น และเกิดการลอกเลียน และนำไปสู่การถดถอยด้านคุณภาพ • สาระการเรียนรู้ที่ส่วนกลางจัดทำเป็นแนวทาง หลายกลุ่มสาระให้ตัวอย่างเนื้อหาแน่นมาก และมีความซ้ำซ้อนกันในระหว่างชั้นมาก ก่อให้เกิดปัญหาเมื่อสถานศึกษานำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน • โรงเรียนจัดแบ่งเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละ ปีเอง แม้จะก่อให้เกิดความยืดหยุ่น แต่ผลที่ตามมาในทางปฏิบัติคือ <ul style="list-style-type: none"> - มีความแตกต่างของเวลาในการเรียนระหว่างสถานศึกษา - สถานศึกษามักจัดแบ่งเวลาโดยพิจารณาจากความพร้อมด้านบุคลากรของแต่ละกลุ่มสาระ มากกว่าความเหมาะสมว่ากลุ่มสาระหรือศาสตร์ใดควรพัฒนามากในผู้เรียนระดับชั้นใดตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร • การวัดประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - การวัดประเมินผลที่เกิดในระดับสถานศึกษา ไม่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดระดับชาติ ยังคงเป็นการประเมินตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ย่อย (Behavioral objectives) ตามหลักสูตรเดิม มากกว่าที่จะเป็น standards-based assessment ซึ่งการประเมินผลในลักษณะดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปวิธีการเรียนการสอนอย่างมาก - สถานศึกษาขาดความรู้และทักษะในการกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนการประเมินและการรายงานผล ก่อให้เกิดภาระงานและความสับสนในการวัดประเมิน และการจัดทำเอกสารต่างๆ ตลอดจนการเทียบโอน - การตัดสินผลการเรียนเป็นรายปีในระดับชั้น ม.1-ม.3 ทำให้เกิดความยุ่งยาก สับสนในแนวปฏิบัติที่แตกต่างจากชั้นอื่นๆ ในสถานศึกษาเดียวกัน ยังเป็นปัญหาต่อการเก็บค่าคะแนนดิบ และส่งต่อเด็กหากมีการย้ายสถานศึกษา

ประเด็นการปรับปรุง	ข้อดี / ข้อจำกัด
<p><u>ปรับปรุง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • กำหนดสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - ส่วนกลางกำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งเป็น minimum requirement ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน สอดคล้อง กับตัวชี้วัด - เขตพื้นที่การศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาในเขตใช้ในการจัดการเรียนการสอน - สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมตามความต้องการ หรือส่วนที่ต้องการเน้นได้ • โครงสร้างหลักสูตร / เวลาเรียน <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำ ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละปี - สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม โดยไม่เกินกรอบเวลาเรียนรวมที่ระบุไว้ • การวัดประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - วัดประเมินผลการเรียนตามมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายอย่างแท้จริงในการประเมินทุกระดับ ทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่ สถานศึกษา และระดับชั้นเรียน - ตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี ในระดับชั้น ป.1 – ป. 6 และเป็นรายภาค ในระดับชั้น ม. 1 – ม. 6 - กำหนดเกณฑ์กลางซึ่งเป็น minimum requirement ในการจบหลักสูตร - ไม่แยกการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการเฉพาะในการประเมินการผ่านช่วงชั้น เพราะ สอดแทรก อยู่ในมาตรฐาน/ตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ อยู่แล้ว - เอกสารรายงานผลการเรียน (ป.พ.) ตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด 	<ul style="list-style-type: none"> • การกำหนดสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางซึ่งเป็นจุดร่วมที่ผู้เรียนในชาติทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ช่วยให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติของสถานศึกษา และเกิดความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนในชาติมากขึ้น - การที่เขตพื้นที่มีบทบาทในการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จะช่วยให้มีความชัดเจนและความถูกต้องถึงสิ่งที่เป็นเหมาะสม ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา ภูมิปัญญา เรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับท้องถิ่นนั้นๆ และแต่ละโรงเรียนจะได้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน • การที่ส่วนกลางกำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำในแต่ละปี โดยเปิดช่องให้สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ จะช่วยให้การจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ และในกลุ่มสาระต่างๆ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น • การวัดประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> - การวัดประเมินผล และรายงานผลที่เป็น standards-based assessment คือใช้มาตรฐานเป็นเป้าหมายอย่างแท้จริง จะช่วยให้การตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนในทุกระดับ มีความชัดเจน และสามารถแก้ไข พัฒนาผู้เรียนได้ตรงจุด และแก้ปัญหาภาระงาน และเอกสารรายงานผลตามผลการเรียนรู้อยู่เดิมที่มีเป็นจำนวนมาก - การกำหนดเกณฑ์กลางขั้นต่ำในการจบการศึกษาแต่ละระดับ จะช่วยประกันคุณภาพผู้เรียนที่จบการศึกษาในแต่ละระดับ ได้มากขึ้น - การรายงานผลการเรียนตามมาตรฐาน/ ตัวชี้วัด จะช่วยให้ การส่งต่อผู้เรียน และการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษามีความสะดวกขึ้น

ประเด็นการปรับปรุง	ข้อดี / ข้อจำกัด
<p>3. กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p><u>ปัจจุบัน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไว้ 7 ขั้นตอน กระจายมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดลำดับขั้นตอนแต่ละขั้นที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรมีความแข็งแกร่ง ขาดความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ จากขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรที่กำหนดให้ นำมากระจายมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาจัดทำสาระและผลการเรียนรู้รายปีรายภาคนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น การกระจายเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อยจำนวนมาก ผลการเรียนรู้ย่อยไม่สะท้อนมาตรฐานความซับซ้อนของผลการเรียนรู้และเนื้อหาระหว่างชั้น การแยกส่วนของสิ่งที่ควรจะเรียนด้วยกันในชั้นเดียวกัน เป็นต้น
<p><u>ปรับปรุง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ส่วนกลางให้กรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องทำตามขั้นตอนที่ตายตัว มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายในการออกแบบหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดกรอบและแนวปฏิบัติที่ยืดหยุ่น จะช่วยให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนไม่แข็งตัว และเหมาะสมกับบริบทมากขึ้น เช่น สถานศึกษาขนาดเล็กอาจมีรูปแบบการจัดทำแตกต่างไปแต่บรรลุมาตรฐานเดียวกัน การใช้มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายในการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นการพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
<p>4. กำหนดบทบาทหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p><u>ปัจจุบัน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน เขตพื้นที่การศึกษาขาดบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร. ในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องสับสน ไม่เข้าใจบทบาทและภารกิจของตนในการพัฒนาหลักสูตร เขตพื้นที่ไม่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นจุดร่วมในระดับเขต จากกรอบกว้างๆ ที่กำหนดใน ส่วนกลาง นำไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยตรง ทำให้สาระ เกี่ยวกับสภาพท้องถิ่นที่ปรากฏในหลักสูตรสถานศึกษา มีความหลากหลายแตกต่าง กระจัดกระจาย ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นการปรับปรุง	ข้อดี / ข้อจำกัด
<p><u>ปรับปรุง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> กำหนดบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ เขต พื้นที่การศึกษา สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาขาดบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร. ในส่วนที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดบทบาทหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละระดับตั้งแต่ระดับชาติ ถึงระดับสถานศึกษา จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจภาระหน้าที่ของตน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษา การกำหนดให้เขตพื้นที่ศึกษามีบทบาทอย่างจริงจังในการพัฒนาหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรในเรื่องดังกล่าวได้มีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น
<p>5. การสร้างความเข้าใจ/ พัฒนาบุคลากร</p> <p><u>ปัจจุบัน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> เอกสารคู่มือ และการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่ผ่านมา และที่ดำเนินอยู่ขาดการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาบุคลากรมักเป็นการให้ความรู้แบบแยกส่วนเป็นเรื่องๆ ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดการให้เห็นภาพรวมของการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> การขาดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับ Standards-based curriculum และภาพรวมทั้งระบบของการพัฒนาหลักสูตร ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความสับสน และนำไปสู่การปฏิบัติของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะเดิม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปสู่มาตรฐาน
<p><u>ปรับปรุง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> จัดทำเอกสาร คู่มือ และจัดการอบรมบุคลากร ให้เข้าใจแนวคิด หลักการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ standards-based curriculum เพื่อให้เข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวทั้งระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> การสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานทั้งระบบ จะช่วยการจัดทำหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง มีคุณภาพ และช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้